

Kiruna kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter riktad tillsyn i Jukkasjärvi skola i Kiruna kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Kiruna kommun att vid vite av 500 000 kronor senast **den 25 oktober 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag redovisas till Skolinspektionen skriftligen.

En delredovisning av hur arbetet fortskrider ska vara Skolinspektionen tillhanda senast **den 23 augusti 2019**. Delredovisningen ska innehålla en beskrivning av påbörjade och genomförda åtgärder samt en planering för det fortsatta arbetet med att avhjälpa påtalade brister.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart. Om Kiruna kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet.

Nedan redovisas de åtgärder som Skolinspektionen anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Kiruna kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen och undervisningen utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. (1 kap. 9 § skollagen; Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 5. Kursplaner)
- Det bedrivs ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (1 kap. 5 § skollagen; Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, En likvärdig utbildning, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper)

Åtgärder

- Se till att utbildningen och undervisningen utgår från och omfattar *läroplanens övergripande mål för skolans kunskapsuppdrag*. I detta ingår att se till att drama, rytmik, dans och musicerande är inslag i skolans verksamhet samt att eleverna får möjlighet att använda och utveckla olika uttrycksformer såsom de nämnda.
- Se till att undervisningen utgår från och omfattar *kursplanespecifika mål* (respektive kursplans syfte och centrala innehåll). I detta ingår att se till att det i ämnena biologi, engelska samt idrott och hälsa alltid är läraren som beslutar om upplägget av undervisningen utifrån kursplanernas syfte och de förmågor som anges där, det centrala innehållet samt kunskapskraven i ämnena. Detsamma gäller i övriga ämnen.

- Se till att utbildningen och undervisningen utgår från och omfattar *läroplanens övergripande mål för skolans värdegrundsuppdrag*. I detta ingår att se till att skolans värdegrundsarbete omfattar uppdraget att förmedla alla människors lika värde och att sprida kunskap om och förståelse för människor med olika sexuell läggning och könsöverskridande identitet eller uttryck.
- Se till att rektorn följer upp hur undervisningen planeras och genomförs samt analyserar hur det påverkar elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till de nationella målen. Rektorn behöver också säkerställa att eventuella brister följs av åtgärder för förändring och förbättring.

Deltagande i utbildning

Skolinspektionen konstaterar att Kiruna kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Skolan ska säkerställa att eleverna deltar i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen och att elever inte befrias från skyldighet att delta i obligatoriska inslag i undervisningen, om inte rektorn har beslutat om befrielse. (7 kap. 17 och 19 §§ skollagen)

Åtgärder

- Se till att elever inte befrias från skyldighet att delta i obligatoriska inslag i undervisningen, såvida inte förutsättningarna för befrielse enligt 7 kap. 19 § skollagen är uppfyllda.
- Se till att lärare som tar emot en begäran av förälder om att en elev ska befrias från obligatoriska inslag i undervisningen överlämnar begäran till rektorn.
- Huvudmannen ska se till att ge rektorn stöd och nödvändig utbildning för att kunna fatta välgrundade beslut.

Bedömning

Skolinspektionen besökte Jukkasjärvi skola den 17–18 oktober 2018 i syfte att genomföra en kvalitetsgranskning. Med anledning av uppgifter som framkom i intervjuer med lärare beslutade Skolinspektionen att genomföra en riktad tillsyn avseende området *Undervisning och lärande*.

Skolinspektionen har besökt skolenheten den 29 november 2018. Vid tillsynen har intervjuer genomförts med lärare samt rektorn och arbetslagsledare. En intervju har samma dag hållits med förvaltningschef och biträdande förvaltningschef.

Skolinspektionen bedömer att det vid Jukkasjärvi skola finns brister i undervisningen som har en väsentlig betydelse för elevernas utveckling och lärande och som innebär att eleverna riskerar att få en utbildning som inte är fullt likvärdig den som ges vid

andra grundskolor. Det finns föräldrar till elever vid skolan som utifrån sin trosuppfattning motsätter sig att deras barn tar del av vissa inslag i undervisningen. Lärare tar hänsyn till de uppfattningar som föräldrar framför när de utformar undervisningen, för enskilda elever i synnerhet, men Skolinspektionen konstaterar även att detta är något som inverkar på hela verksamheten.

Skolinspektionen bedömer att utbildningen och undervisningen inte i tillräckligt hög grad omfattar läroplanens övergripande och kursplanespecifika mål för skolans kunskapsuppdrag. Bristerna består i att lärare minskar och ibland utesluter vissa inslag i undervisningen, exempelvis musik, drama och dans. Detta är uttrycksformer som eleverna ska få använda och ta del av och som ska vara inslag i skolans verksamhet. Undervisningen omfattar inte hela det centrala innehållet i vissa kursplaner, exempelvis får eleverna i ämnet biologi en alltför begränsad undervisning i sex och samlevnad och i ämnet idrott och hälsa får eleverna en otillräcklig undervisning i danser och rörelse till musik. Det är även en brist att rektorn inte följer upp och försäkras sig om att lärarnas planering och genomförande utgår från målen i läroplanen och i kursplanerna.

Skolinspektionen konstaterar att skolans arbete med värdegrundsuppdraget inte motsvarar kraven i författningarna. Framförallt gäller detta uppdraget att förmedla alla människors lika värde och att sprida kunskap om och förståelse för människor med olika sexuell läggning och könsöverskridande identitet eller uttryck.

Skolinspektionen bedömer också att elever befrias från deltagande i undervisningen på ett sätt som skollagen inte medger. Vid tillsynen framkommer att lärare vid flera tillfällen befriar elever från obligatoriska inslag i undervisningen, trots att det endast är rektorn som får besluta om befrielse och skälen för detta måste vara mycket starka.

Skolinspektionen bedömer att de konstaterade bristerna i verksamheten är allvarliga och att föreläggandet ska förenas med vite.

Föreläggande vid vite

Undervisning och lärande

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att utbildningen och undervisningen inte i tillräckligt hög grad utgår från och omfattar läroplanens övergripande mål för kunskapsuppdraget. Exempelvis får eleverna inte i tillräcklig utsträckning uppleva olika uttryck för kunskaper och pröva, utveckla, använda och ta del av olika uttrycksformer såsom drama, dans och musicerande. De övergripande målen anger de generella kompetenser som eleverna ska ha utvecklat när de lämnar grundskolan och gäller i all undervisning. Skolan behöver därför se till att dessa mål förmedlas och konkretiseras i ämnesundervisningen.

Skolinspektionen bedömer vidare att undervisningen vid skolenheten inte omfattar hela det centrala innehållet i vissa kursplaner. Exempelvis innehåller ämnet biologi en alltför begränsad undervisning i sex och samlevnad och undervisningen i ämnet musik

en alltför begränsad undervisning i populärmusik från olika kulturer. Härtill innehåller ämnet idrott och hälsa en alltför begränsad undervisning i rörelse, musik och dans. Avsaknaden av exempelvis undervisning i danser och populärmusik från olika kulturer innebär även att det blir svårt för eleverna att uppnå kunskapskraven i dessa ämnen. Det centrala innehållet och kunskapskraven i läroplanens kursplaner är inte valbart och skolan måste därför se till att eleverna, för att få en likvärdig utbildning, får undervisning inom dessa områden.

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med värdegrundsuppdraget inte motsvarar kraven i författningarna. Skolan arbetar inte tillräckligt aktivt och medvetet för att förmedla och förankra de grundläggande värderingar som samhället vilar på gällande alla människors lika värde och likabehandling av individer och grupper. Skolinspektionen bedömer att det är en brist att ansvariga i skolan inte med klarspråk och tydlighet hävdar skolans värdegrund. Bristerna består också i att skolan i alltför begränsad utsträckning sprider kunskap om och förståelse för människor med annan (än den så kallade normativa) sexuell läggning och könsöverskridande identitet eller uttryck. Om skolan inte arbetar aktivt för att eleverna ska få förståelse för att det i samhället finns personer med olika sexuell läggning och personer med könsöverskridande identitet eller uttryck, är det svårt för skolan att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och likabehandling av dessa grupper. Detta ingår i skolans uppdrag och det är angeläget att skolan omgående ser till att ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete är en del i all undervisning och att detta kommer till uttryck i praktisk vardaglig handling.

Skolinspektionen bedömer vidare att det är en brist att rektorn inte följer upp och försäkrar sig om att lärarnas planering och genomförande utgår från målen i läroplanen och i kursplanerna.

Rättsliga utgångspunkter

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. För varje skolform gäller en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen anger utbildningens värdegrund och uppdrag. Den anger också mål och riktlinjer för utbildningen. Läroplanen och kursplanerna omfattar således olika slags mål som tillsammans ska utgöra grunden för genomförandet av undervisningen (prop. 2008/09:87, s. 10 och 13 f).

Enligt läroplanen har rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Enligt läroplanens första del är de värden som skolan ska gestalta och förmedla människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor. Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser. Alla som verkar i skolan ska hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och läroplanen och klart ta avstånd från det som strider mot dem. I läroplanens andra del anges att skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling. Alla som arbetar i skolan ska medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen.

I läroplanens första del framgår beträffande skolans uppdrag bland annat följande. Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. I läroplanens andra del anges att skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud.

I läroplanens femte del finns kursplanerna. Det centrala innehållet i kursplanen avseende ämnet *biologi* i årskurs 4–6 omfattar bland annat kropp och hälsa; människans pubertet, sexualitet och reproduktion samt frågor om identitet, jämställdhet, relationer, kärlek och ansvar. Det centrala innehållet i kursplanen avseende ämnet *engelska* i årskurs 1–6 omfattar bland annat att lyssna och läsa; filmer och dramatiserade berättelser för barn samt sånger, ramsor, dikter och sagor. Det centrala innehållet i kursplanen avseende ämnet *idrott och hälsa* i årskurs 1–6 omfattar bland annat rörelse; takt och rytm i lekar, danser och rörelser till musik. Kunskapskraven i slutet av årskurs 6 omfattar att eleven i rörelser till musik och i danser ska kunna anpassa sina rörelser till takt och rytm. Det centrala innehållet i kursplanen avseende ämnet *musik* i årskurs 1–3 omfattar bland annat musicerande och musikskapande; sång och spel i olika former: unison sång, kanon och växelsång samt ensemblespel samt enkla former av musikskapande, till exempel med utgångspunkt i text eller bild. Det centrala innehållet i läroplanen avseende ämnet musik i årskurs 4–6 omfattar även musik tillsammans med bild, text och dans samt hur olika estetiska uttryck kan samspela. Vidare konstmusik, folkmusik och populärmusik från olika kulturer och deras musikaliska karaktärsdrag. Kunskapskraven i slutet av årskurs 6 omfattar till exempel att eleven ska kunna delta i gemensam sång och då följa rytm och tonhöjd, spela en enkel anpassad melodi-, bas- och slagverksstämma och bidra till ackompanjemang på ett ackordinstrument samt med säkerhet kunna urskilja och ge exempel på musikaliska karaktärsdrag från olika genrer och kulturer.

Skolinspektionens utredning

I intervjuer beskriver rektorn och lärare att det finns föräldrar till elever vid skolan som utifrån sin trosuppfattning motsätter sig att deras barn tar del av vissa arbetsätt och visst innehåll och material i undervisningen. Föräldrar framför åsikter till lärare om vad och hur lärarna får och inte får undervisa. Exempelvis finns det föräldrar som motsätter sig att deras barn tar del av inslag i undervisningen såsom att lyssna på populärmusik, musik från olika kulturer eller musik och takt överhuvudtaget, att spela instrument, att se film, att utöva rörelse och dans samt innehåll som rör kroppen, sexualitet och samlevnad. Lärarna beskriver att när de vidhåller att elever ska delta i vissa inslag resulterar det i att elever blir upprörda eller uteblir från undervisningen. Lärarna upplever att elever kommer i kläm och uppger att det är svårt att genomföra en undervisning som tillgodoser alla elever. Lärarna förklarar att de mot bakgrund av detta tar hänsyn till de uppfattningar som föräldrar framför när de utformar undervisningen för hela elevgrupper, på sätt som framgår nedan.

I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att lärarna minskar och ibland utesluter vissa inslag som omfattas av läroplanens övergripande mål när de planerar och genomför undervisningen. Detta gäller bland annat inslag av musik, drama och dans. Lärare uppger att det "*inte går att ha drama och dans*" i undervisningen på grund av att de möter ett stort motstånd från föräldrar. Lärare uppger att de till exempel inte får spela gitarr eller lyssna på popmusik. Lärare uppger att de minskar musikinslagen i undervisningen och att de främst lyssnar på barnvisor samt att de är försiktiga med att använda populärkultur. Rektorn och lärare säger också att lärare inte använder vissa filmer i undervisningen. Lärare beskriver att undervisningens kvalitet försämras av att de undviker vissa undervisningsmetoder och material.

I intervju uppger lärare att eleverna inte får ta del av hela det centrala innehållet i kursplanerna i exempelvis ämnena engelska, biologi, musik samt idrott och hälsa. Lärare berättar att det finns föräldrar som motsätter sig vissa metoder och material i ämnet engelska, till exempel att se filmer och lyssna på populärmusik i syfte att främja språkinläring. Lärare uppger att de "*backar*" ibland när de möter stort motstånd från föräldrar och att detta "*går ut över alla elever*". Lärare uppger också att detta försvårar elevernas möjlighet att nå målen. Lärare beskriver att det finns svårigheter att undervisa utifrån hela det centrala innehållet i ämnet biologi och att föräldrar styr undervisningens innehåll avseende sex och samlevnad, exempelvis får eleverna inte se film som handlar om sexualitet. I ämnet musik menar lärare att elevernas låtval begränsas och att de inte arbetar med musik från olika kulturer. Lärare uppger att de i ämnet idrott och hälsa möter motstånd från föräldrar kring inslag i form av rörelse, musik och dans. Detta medför, enligt lärare, att de inte nämner begreppet dans när olika övningar görs och pardans helt utesluts från undervisningen. Lärare uppger vidare att musikinslagen har minskats i idrottsundervisningen som en följd av det finns föräldrar som uttrycker att "*man inte behöver musik för att jobba hårt*" och att det finns elever som förbjuds delta om musik används.

Lärare uppger att skolans värdegrundsuppdrag inte får det utrymme i undervisningen som det ska ha enligt läroplanen. Enligt rektorn och lärare finns föräldrar som inte vill att lärarna i undervisningen ska beröra exempelvis könsöverskridande identitet eller

uttryck och sexuell läggning eller att eleverna får läsa om olika religioner. Rektorn uppger att det är svårt för lärarna att ta upp sexuell läggning och könsöverskridande identitet eller uttryck i undervisningen på ett sätt så att alla elever deltar, vilket leder till att alla elever inte får undervisning i detta. Lärarna uppger att det är svårt att tala om alla människors lika värde i undervisningen och lärare beskriver att de försöker väva in värdegrundsarbete i undervisningen vilket leder till att alla elever får en "smygande" undervisning eftersom att lärarna inte talar klarspråk. Lärare uppger att alla elever blir lidande och inte får en undervisning som de borde få. Vissa föräldrar accepterar inte att deras barn deltar i teater- och dansföreställningar som handlar om värdegrundsfrågor. Rektorn och lärare uppger att detta ibland leder till att hela elevgruppen får avstå från att gå på sådana inslag i värdegrundsarbetet.

I intervju uppger rektorn att hen känner till att lärarna upplever att det är svårt att följa läroplanen och kursplanerna i klasser där det finns många elever vars föräldrar motsätter sig vissa inslag i undervisningen och att lärarna anpassar sig efter detta när de planerar och genomför undervisningen. Rektorn har inte följt upp om lärarnas undervisning utgår från och omfattar läroplanerna och kursplanerna eller hur skolans kunskapsresultat påverkas av att lärarna inte undervisar utifrån allt centralt innehåll. Lärare uppger att de saknar riktlinjer från rektorn ifråga om hur mycket och på vilket sätt föräldrar kan påverka utbildningen. Lärarna frågar sig vem som säkerställer att hänsynstagandena inte går för långt och att utbildningen inte brister i kvalitet och likvärdighet.

Deltagande i utbildning

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att lärare vid flera tillfällen befriar enskilda elever från att delta i obligatoriska inslag i undervisningen. Det finns föräldrar till elever vid skolan som inte vill att deras barn ska ta del av vissa inslag i undervisningen. Lärarnas anpassningar för enskilda elever omfattar att elever vid flera tillfällen befrias från undervisningen. Enligt skollagen är det endast rektorn som får fatta beslut om befrielse och detta förutsätter att det finns synnerliga skäl och ett sådant beslut får endast avse enstaka tillfällen under ett läsår. Rektorn har dock inte fattat några beslut om att befria elever från att delta i inslag i undervisningen och inte heller tagit emot någon sådan begäran.

Skolinspektionen anser att också huvudmannen behöver se till att ge rektorn stöd och, ifall behov finns, utbildning för att kunna göra ställningstaganden och fatta beslut som rör tillämpningen av skollagens bestämmelser om befrielse. Huvudmannen har det övergripande ansvaret för utbildningen (jfr 2 kap. 8 § skollagen), medan rektorn har ansvar för skolans utveckling och inre organisation. Det delade ansvaret förutsätter en kontinuerlig dialog mellan huvudmannen och rektorn med uppföljning, utvärdering och rapportering av beslut. Huvudmannen måste ge sina rektorer utbildning och stöd för att de ska kunna fatta välgrundade beslut och med självförtroende kunna hävda eventuella obekväma beslut (prop. 2009/10:165, s. 248).

Skolinspektionen vill också klargöra följande. Alla elever ska ges ledning och stimulans för att de utifrån sina behov och förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Det bör finnas möjlighet för skolan att göra vissa anpassningar, tillfälligtvis och om det är rimligt, exempelvis använda gruppindelning eller andra organisatoriska och pedagogiska åtgärder för att undvika att känsliga situationer uppstår för en elev. Dock måste sådana anpassningar alltid syfta till att ge eleven möjlighet att ta del av centralt innehåll och nå kunskapskraven, det är inte möjligt att genom anpassningar utesluta vissa centrala innehåll eller delar av kunskapskrav för en elev.

Rättsliga utgångspunkter

Enligt skollagen ska en elev i förskoleklassen och grundskolan delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. En elev i förskoleklassen och grundskolan får på begäran av elevens vårdnadshavare befrias från skyldighet att delta i obligatoriska inslag i undervisningen om det finns synnerliga skäl. Ett sådant beslut får endast avse enstaka tillfällen under ett läsår. Rektorn beslutar om befrielse. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 341) anges att skolan genom en förtroendefull och fungerande dialog med hemmen kan skapa förståelse för skolans verksamhet och för olika inslag i undervisningen. Skolan bör också tillfälligtvis, om det är rimligt, kunna använda gruppindelning eller andra organisatoriska och pedagogiska åtgärder för att undvika att känsliga situationer uppstår för enskilda elever eller grupper av elever. För att betona att befrielse bara ska komma i fråga i undantagsfall ska befrielse bara kunna medges när det finns synnerliga skäl. Kravet på synnerliga skäl innebär att skälen för befrielse måste vara mycket starka. Befrielse bör endast kunna gälla enstaka inslag i undervisningen. En elev får inte heller medges befrielse i sådan utsträckning att eleven riskerar att inte nå kunskapsmålen eller kunskapskraven i ett ämne. Ett beslut om befrielse ska kunna avse endast enstaka tillfällen under ett läsår.

Skolinspektionens utredning

Det finns föräldrar till elever vid skolan som inte vill att deras barn tar del av vissa inslag i undervisningen, såsom framgår ovan. I intervjuer uppger rektorn och lärare att lärarna försöker anpassa undervisningen för berörda elever och att eleverna vid flera tillfällen befrias från undervisningen. Lärare uppger att det på lektioner ofta är ett antal elever som lämnar klassrummet och sitter utanför, där de får arbeta med andra uppgifter och ibland andra ämnen än vad de andra eleverna gör. Även rektorn uppger att det händer att elever får sitta utanför klassrummet och inte delta i undervisningen, utan arbeta med andra saker ur skolarbetet. Lärare uppger att de försöker anpassa undervisningen så eleverna går att godkänna, men att de har sänkt ribban för mycket ibland. Rektorn förklarar att lärarna vill ha en god relation med elevernas föräldrar, vilket gör det svårt att sätta ned foten och att lärarna anpassar för mycket efter föräldrarnas vilja.

Rektorn uppger dock att hen inte fattat några beslut om att befria elever från inslag i undervisningen och inte heller tagit emot någon sådan begäran. Enligt rektorn är det inte några föräldrar som vänt sig till rektorn med frågor om undervisningen. Rektorn uppger att det är en svår situation och att huvudmannen inte har gett någon tydlig vägledning kring hur problematiken ska hanteras. När rektorn har lyft problematiken för huvudmannen har hen fått rådet att ta kontakt med rektorskollegor som har erfarenhet av frågorna. Representanter för huvudmannen uppger i intervju att de har en begränsad kännedom om problematiken.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 26 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Enligt 26 kap. 27 § skollagen får ett föreläggande förenas med vite. Statens skolinspektion ska förena ett föreläggande som avses i 10 § med vite om förelägandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Jukkasjärvi skolan uppfyller inte de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kiruna kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Skolinspektionen har, som framgår ovan, konstaterat brister i hur undervisningen utformas på Jukkasjärvi skola. Brister som konstaterats är bland annat att undervisningen inte i tillräcklig utsträckning utgår från och omfattar målen i läroplanen och kursplanerna avseende skolans värdegrunds- och kunskapsuppdrag. Skolinspektionen har också konstaterat brister som består i att elever på ett otillåtet sätt befrias från obligatoriska inslag i undervisningen på Jukkasjärvi skola.

Enligt Skolinspektionens mening är de konstaterade bristerna i undervisningen allvarliga eftersom de medför att eleverna vid Jukkasjärvi skola inte ges den utbildning som de har rätt till enligt skollagen. Bristerna innebär också att eleverna inte ges en utbildning som är likvärdig den som andra elever i landet får. Att undervisningen inte innehåller alla delar i kursplanernas centrala innehåll försvårar allvarligt förutsättningarna för eleverna att uppnå vissa kunskapskrav.

Skolan har ett viktigt uppdrag när det gäller att förmedla och förankra de grundläggande värderingar som samhället vilar på gällande likabehandling av individer och grupper. Att skolan inte i undervisningen behandlar exempelvis olika sexuell läggning eller könsöverskridande identitet och uttryck riskerar att leda till att eleverna får med sig en bristfällig förståelse kring dessa frågor och att elevernas värderingar och åsikter påverkas på ett sätt som inte står i överensstämmelse med den värdegrund som skolan ska förmedla.

Mot bakgrund av ovanstående, och då det inte av synnerliga skäl är obehövligt, ska förelägandet förenas med vite.

X Elisabeth Wikén

Avdelningschef

Signerat av: Elisabeth Wikén

X Veronica Bonivart Säfström

Föredragande

Signerat av: Veronica Bonivart Säfström

Beslutet är fattat efter föredragning. I ärendets slutliga handläggning har enhetschef Joakim Blomberg, avdelningsjurist Jonas Hedström, jurist Linnéa Lundberg och utredare Robert Sondell deltagit.

Bilaga

Överklagandehänvisning

Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande vid vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska lämnas till Skolinspektionen på Nygatan 18-20 i Umeå eller skickas till adressen Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.